

Värmdö kommun

134 81 Gustavsberg

[08-570 470 00](tel:08-57047000)

varmdo.kommun@varmdo.se

www.varmdo.se

Riktlinje för kommungemensamma särskilda undervisningsgrupper

Diarienummer	2024GSN/0200
Lagstadgat styrdokument	Skollag (2010:800)
Ersätter styrdokument	2023GSN/0021
Aktualitetsprövning	Vid ny praxis eller förändrad lagstiftning
Ansvar	Grundskolenämnden/utbildningskontoret
Beslutsnivå	Grundskolenämnden
Beslutsdatum	2024-09-11

Syfte

Riktlinjen förtydligar under vilka förutsättningar en elev kan ges extraordinära stödåtgärder i kommungemensam särskild undervisningsgrupp (KSU) inom Värmdö kommun.

Målgrupp

Riktlinjerna är ett styrande dokument som ska följas av såväl centralt anställda tjänstepersoner som rektorer och övrig personal i Värmdö kommuns grundskolor.

Grundläggande bestämmelser

Av 3 kapitlet 2 § skollag (2010:800) framgår bland annat att alla barn och elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de betygsriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som gäller, ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser.

Av 3 kapitlet 10 § skollagen framgår bland annat att det särskilda stödet till en elev i grundskolan ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygsriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas.

Av 3 kapitlet 11 § skollagen framgår bland annat att det särskilda stödet för elev i grundskolan kan ges enskilt eller i annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt tillhör - om det finns särskilda skäl.

Av 3 kapitlet 9 § 1 p. skollagen framgår bland annat att det endast är elevens rektor som kan besluta om åtgärdsprogram som omfattar beslut om placering i särskild undervisningsgrupp. Vidare framgår att eleven och elevens vårdnadshavare ska ges

möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas.

Av 28 kapitlet 16 § 1 - 2 p. skollagen framgår bland annat att rektors beslut om åtgärdsprogram och placering i särskild undervisningsgrupp kan överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd.

Begreppsdefinitioner

KSU – kommungemensam särskild undervisningsgrupp.

Rektor – pedagogisk ledare för en skolenhet. Rektorn ska benämnas på detta sätt. Benämningen ska förbehållas den som har en anställning som rektor. En elev kan endast ha en rektor.¹

Verksamhetschef KSU - ansvarig för kommungemensam särskild undervisningsgrupp.

Särskilt stöd - stödåtgärder som är av mer ingripande och/eller varaktig karaktär än extra anpassningar. Särskilt stöd kan normalt inte ges helt inom ramen för den ordinarie undervisningen.

Extraordinära stödåtgärder - insatser utöver det särskilda stödet. Det handlar om omfattande åtgärder som väsentligt avviker från det skolan ska göra inom den ordinarie skolpengen, där särskilt stöd ingår.

Åtgärdsprogram - skolans dokumentation över vilka åtgärder i form av särskilt stöd eleven ges av skolan. Åtgärderna ska vara utvärderingsbara.²

Överklagande av åtgärdsprogram – vårdnadshavare kan överklaga såväl beslut om åtgärdsprogram som innehållet till Skolväsendets överklagandenämnd.³

Inledning

Grundskolenämnden är huvudman för Värmdö kommuns grundskolor.

---

¹ 2 kapitlet 9 - 11 §§ skollagen

² 3 kapitlet 9 § skollagen.

³ Gäller således även beslut som rektor fattar inom ett åtgärdsprogram, som exempelvis placering i särskild undervisningsgrupp inom eller utanför elevens skolenhet.

Huvudmannen för utbildningen ansvarar för att den genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar.⁴ Av skollagens bestämmelser i kapitel 3 framgår på vilket sätt och i vilken omfattning samt i vilken ordning elever ska erbjudas stöd för att ges möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas.

Utbildningskontoret har utarbetat en stödtrappa i syfte att konkretisera arbetet med stödinsatser i egen regi.

Resurser till utbildning inom skolväsendet ska fördelas efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov.⁵ Huvudmannen har således ett övergripande ansvar för att elever ges tillgång till det stöd de behöver för att de, utifrån sina egna förutsättningar, ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.⁶

Målgrupp för plats i KSU

De kommungemensamma särskilda undervisningsgrupperna är riktade till de elever i Värmdö kommuns grundskolor som är i behov av extraordinära stödåtgärder.

Eleverna ska vara folkbokförda i Värmdö kommun.

Det krävs särskilda skäl för placering i särskild undervisningsgrupp, oavsett om den bedrivs inom eller utanför elevens ordinarie skolenhet. Elevens ordinarie skola ska därför ha provat ett urval av åtgärder inom särskilt stöd innan plats i KSU kan bli aktuell. Skolans utvärdering ska visa att åtgärderna inte har kunnat möta elevens behov av stöd.

Det övergripande målet med placering i KSU är att de extraordinära stödåtgärderna ska leda till gymnasiebehörighet för eleven. Samtliga KSU:er följer aktuell läroplan för grundskolan. Elever mottagna i skolformen anpassad grundskola kan inte ha placering i KSU.

Utbildningskontoret ansvarar för framtagande av bedömningskriterier och andra

---

⁴ 2 kapitlet 8 § skollagen.

⁵ 2 kapitlet 8b § skollagen.

⁶ 3 kapitlet 2 § skollagen.

underlag i syfte att säkerställa rättvisa, rättssäkra och transparenta bedömningar och beslut om erbjudande av plats.⁷

Kommungemensamma särskilda undervisningsgrupper

Grupperna bör vara belägna i skolor som lätt kan nås oberoende av folkbokföringsadress. Skolskjuts ska i möjligaste mån inte behövas.

Grupperna ska kunna utformas flexibelt. En grupp kan dock inte omfatta färre än fem elever och inte fler än 15 elever.⁸

Adekvat kompetens ska finnas hos personal som arbetar i respektive KSU.

Elev placerad i KSU behåller sin skolplacering vid ordinarie skolenhet. Elevens rektor bär allt det ansvar som vilar på rektor utifrån skollagen och skolförordningen.⁹ Verksamhetschefen för KSU och elevens ordinarie rektor ska ha regelbunden kontakt, vilket krävs för att rektor ska kunna utöva sitt uppdrag.¹⁰

1. Extraordinära stödåtgärder, utan specifikt krav på diagnos

Gruppen riktar sig till elever i behov av extraordinära stödåtgärder av den grad att behovet inte bedöms kunna tillgodoses i elevens ordinarie skola. Verksamheten ska ge eleverna möjlighet att utveckla självständighet och kompetens för socialt samspel och fortsatt lärande.

Vid fler sökande än platser ska störst behov av verksamhetens stöd tillmätas betydelse. Bedömningen ska utgå från en samlad bild av elevens svårigheter att ta del av ordinarie undervisning samt eventuell frånvaro vid ordinarie skolenhet. Vid omfattande frånvaro ska en utredning visa att frånvaron har sin grund i bristen av tillräckligt anpassat stöd.

---

⁷ Tillämpningsrutiner beslutas av kontorschef för utbildningskontoret.

⁸ Om det finns fler elever än 15 i gruppen ska den delas i flera mindre grupper.

⁹ Skolförordning (2011:185).

¹⁰ Rektor vid ordinarie skolenhet samt verksamhetschef för KSU kan delegera viss del av den regelbundna kontakten.

2. Autism

Gruppen riktar sig till elever som diagnostiserats med autism. Verksamheten ska bidra till att eleverna utvecklar individuella strategier att hantera vardagen, utvecklar kompetenser i läroprocesserna samt utvecklar meningsfulla beteenden i det sociala samspelet.

Vid fler sökande än platser ska störst behov av verksamhetens stöd, utifrån grad av autism och eventuella tilläggssvårigheter/diagnoser, tillmätas betydelse.

Bedömningen ska utgå från en samlad bild av elevens svårigheter att ta del av ordinarie undervisning samt eventuell frånvaro vid ordinarie skolenhet. Vid omfattande frånvaro ska en utredning visa att frånvaron har sin grund i bristen av tillräckligt anpassat stöd.

3. Tal- och språk

Gruppen riktar sig till elever med betydande tal- och språksvårigheter.

Verksamheten ska ge eleverna extra träning i tal, språk och kommunikation samt bidra till deras möjlighet att utveckla självständighet och kompetens för socialt samspel och fortsatt lärande.

Vid fler sökande än platser ska störst behov av verksamhetens stöd, utifrån graden av tal- och språksvårigheter samt eventuella tilläggssvårigheter/diagnoser, tillmätas betydelse. Bedömningen ska utgå från en samlad bild av elevens svårigheter att ta del av ordinarie undervisning samt eventuell frånvaro vid ordinarie skolenhet. Vid omfattande frånvaro ska utredning visa att frånvaron har sin grund i bristen av tillräckligt anpassat stöd.

Plats i KSU

Placering i KSU kräver att det föreligger särskilda skäl. Endast elevens ordinarie rektor kan fatta beslut om placering i KSU.

För att säkerställa att det föreligger särskilda skäl för rektors placering i särskild undervisningsgrupp ska elevens närvaro och kunskapsutveckling följas upp och

utvärderas varje termin. Om det inte längre föreligger särskilda skäl ska eleven återgå till ordinarie skolenhet.

Eleven ska ha förmåga att delta i undervisning i särskild undervisningsgrupp tillsammans med andra elever.¹¹

Samtliga elever som har placerats i KSU ska ha en plan för återgång. Planen får inte omfatta en period längre än ett stadiet i grundskolan.¹²

Elevens vårdnadshavare ska vara informerad om rektors beslut om placering innan den påbörjas.¹³

Upphörande av plats i KSU

Plats i KSU kan dras tillbaka i följande fall.

- Det saknas särskilda skäl till placering i KSU.¹⁴
- Eleven har tagits emot i skolformen anpassad grundskola.
- Eleven har omfattande frånvaro och nyttjar därför inte platsen i KSU.
- Eleven har behov av enskild undervisning i stället för undervisning i grupp.¹⁵
- Elev är inte längre folkbokförd i Värmdö kommun.

Uppföljning och utvärdering

Huvudmannen ska årligen följa upp verksamheten i kommungemensamma särskilda undervisningsgrupper.

Grundskolenämnden ska delges en rapport över vilka KSU-grupper som är aktuella i kommunen, antal placerade elever i respektive årskurs och KSU under aktuellt läsår.

---

¹¹ Enskild undervisning ska kunna ges vid elevens ordinarie skolenhet.

¹² Lågstadiet, mellanstadiet alternativt högstadiet.

¹³ Vårdnadshavare kan överklaga beslutet, 28 kapitlet 16 § 1 - 2 p. skollagen.

¹⁴ Eleven har fått stöd och verktyg för att klara undervisning vid ordinarie skolenhet.

¹⁵ För att kunna ta del av undervisning i KSU krävs att eleven kan tillgodogöra sig stöd i mindre sammanhang.